

SZKOLNA INTERWENCJA PROFILAKTYCZNA

**AUTORZY PROGRAMU: ANNA BORUCKA¹, KATARZYNA OKULICZ-
KOZARYN², KRZYSZTOF OSTASZEWSKI³, AGNIESZKA PISARSKA³**

¹ FUNDACJA WYCHOWAWCÓW I MŁODZIEŻY „PROM”, ² PARPA,

³ INSTYTUT PSYCHIATRII I NEUROLOGII



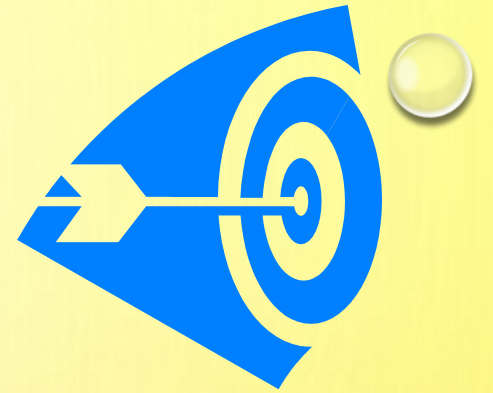
HISTORIA PROGRAMU

- ROK POWSTANIA I MIEJSCE – 2000, PRACOWNIA PROFILAKTYKI MŁODZIEŻOWEJ „PRO-M”

INSTYTUT PSYCHIATRII I NEUROLOGII W WARSZAWIE

- INSPIRACJE – METODA KRÓTKIEJ INTERWENCJI LEKARSKIEJ WOBEC DOROSŁYCH PACJENTÓW NADUŻYWAJĄCYCH ALKOHOLU (FLEMING, 1985) I INTERWENCJA KRYZYSOWA
- BADANIA EWALUACYJNE – LATA 2001 – 2002 FINANSOWANE W RAMACH GRANTÓW PRZEZ RADĘ PROGRAMOWĄ DO BADAŃ NAD PROBLEMAMI ZWIĄZANYMI Z PICIEM I KRAJOWE BIURO DS. PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
- OD ROKU 2003 PROGRAM JEST UPOWSZECHNIANY W SZKOŁACH

CELE SZKOLNEJ INTERWENCJI



CELE:

1. ZMIANA ZACHOWANIA UCZNIĄ SIĘGAJĄCEGO PO ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE POPRZEZ UDZIELENIE JEMU ORAZ JEGO RODZICOM WSPARCIA I POMOCY W ROZWIĄZANIU PROBLEMU
2. ZAPOBIEGANIE PROBLEMOM ZWIĄZANYM Z UŻYWANIEM SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH W SZKOLE POPRZEZ UMACNIANIE NORM I ZASAD SZKOLNYCH PRZECIWNÝCH ICH UŻYWANIU

ZAŁOŻENIA OGÓLNE

- INTERWENCJĘ TRZEBA PODEJMOWAĆ JAK NAJWCZEŚNIEJ ABY ZAPOBIEGAĆ POWAŻNYM SZKODOM, JAKIE MOGĄ WYNIKAĆ Z SIĘGANIA PO SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE.
- ZE WZGLĘDU NA TRUDNĄ SYTUACJĘ PSYCHOLOGICZNĄ UCZNIA I RODZICÓW INTERWENCJA MUSI BYĆ NASTAWIONA NA UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA.
- PRECYZYJNE OKREŚLENIE OBOWIĄZUJĄCYCH W SZKOLE ZASAD I KONSEKWENCJI ICH ŁAMANIA SPRZYJA ICH PRZESTRZEGANIU.
- KONIECZNA JEST WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI.
- NIE KAŻDY NAUCZYCIEL MUSI PROWADZIĆ DZIAŁANIA INTERWENCYJNE W SZKOLE, ALE KAŻDY POWINIEN WIEDZIEĆ NA CZYM ONE POLEGAJĄ.

Wsparcie i pomoc

Zasady

Kontakt z rodzicami

KLUCZOWE ZAŁOŻENIA W PRACY Z NAUCZYCIELAMI



- ODEJŚCIE OD PROBLEMATYKI UZALEŻNIENIA SIĘ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH NA RZECZ BEZPOŚREDNICH ZAGROŻEŃ DLA ZDROWIA A NAWET ŻYCIA MŁODYCH LUDZI ZWIĄZANYCH Z ICH UŻYWANIEM
- ZADANIEM NAUCZYCIELA, KTÓRY PROWADZI DZIAŁANIA INTERWENCYJNE W SZKOLE, NIE JEST W PRZYPADKU PODEJRZEŃ UCZNIĄ O UŻYWANIE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH UDOWODNIENIE FAKTU ICH BRANIA
- ZADANIEM NAUCZYCIELA JEST ZAUWAŻENIE SYGNAŁÓW, KTÓRE MOGĄ WSKAZYWAĆ NA KONTAKT UCZNIĄ Z SUBSTANCJAMI PSYCHOAKTYWNYMI I POPROWADZENIE INTERWENCJI ZGODNIE Z PROCEDURĄ
- ROZWIĄZANIE PROBLEMU UŻYWANIA SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH PRZEZ UCZNIĄ SPOCZYWA NA NIM SAMYM I JEGO RODZICACH. ZADANIEM SZKOŁY JEST AKTYWNE WSPIERANIE UCZNIĄ I RODZICÓW.

ELEMENTY INTERWENCJI

DIAGNOZA: ZAPLANOWANIE ADEKWATNYCH DZIAŁAŃ



PORADA: MOTYWOWANIE UCZNIĄ DO UCZESTNICZENIA W DZIAŁANIACH INTERWENCYJNYCH

KONTRAKT: MOTYWOWANIE UCZNIĄ DO ZMIANY ZACHOWANIA

MONITOROWANIE KONTRAKTU: WSPIERANIE ZMIAN W ZACHOWANIU UCZNIĄ

PRZEBIEG INTERWENCJI

ROZMOWA
Z UCZNIEM
DIAGNOZA, PORADA,

ROZMOWA
Z RODZICAMI
DIAGNOZA, PORADA,
WSPÓLNE
OPRACOWANIE
KONTRAKTU

WSPÓLNA ROZMOWA
Z UCZNIEM I RODZICAMI
UCZEŃ NEGOCJUJE
I PODPISUJE KONTRAKT

MONITOROWANIE
WYMIANA INFORMACJI
MIĘDZY SZKOŁĄ A RODZICAMI

POSTAWA NAUCZYCIELA



- NIE PROWADZI ŚLEDZTWA
- ROZUMIE JAKĄ ROLĘ PEŁNIĄ ZACHOWANIA PROBLEMOWE/RYZYKOWNE W REALIZACJI WAŻNYCH CELÓW ROZWOJOWYCH W ŻYCIU NASTOLATKÓW
- ZDAJE SOBIE SPRAWĘ, ŻE SIĘGANIE PO SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE MOŻE PRZYDARZYĆ SIĘ KAŻDEMU UCZNIOWI CZY UCZENNICY
- TRUDNE ZACHOWANIA UCZNIÓW CZY RODZICÓW, Z JAKIMI SPOTYKA SIĘ W TRAKCIE INTERWENCJI SPOSTRZEGA W KATEGORIACH MECHANIZMÓW OBRONNYCH – JAKO ICH SPOSÓB RADZENIA SOBIE ZE STRESEM
- PRZYJĘCIE TEJ PERSPEKTYWY POMAGA MU UTRZYMAĆ DYSTANS PSYCHOLOGICZNY I RACJONALNY SPOSÓB ZACHOWANIA.
- WIE, ŻE PODJĘTA PRZEZ NIEGO INTERWENCJA MOŻE NIE ZAKOŃCZYĆ SIĘ SUKCESEM, PONIEWAŻ NIE MA WPŁYWU NA TO CO DZIEJE SIĘ POZA SZKOŁĄ W ŻYCIU UCZNI

WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI

NAWIĄZANIE WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI WYMAGA:

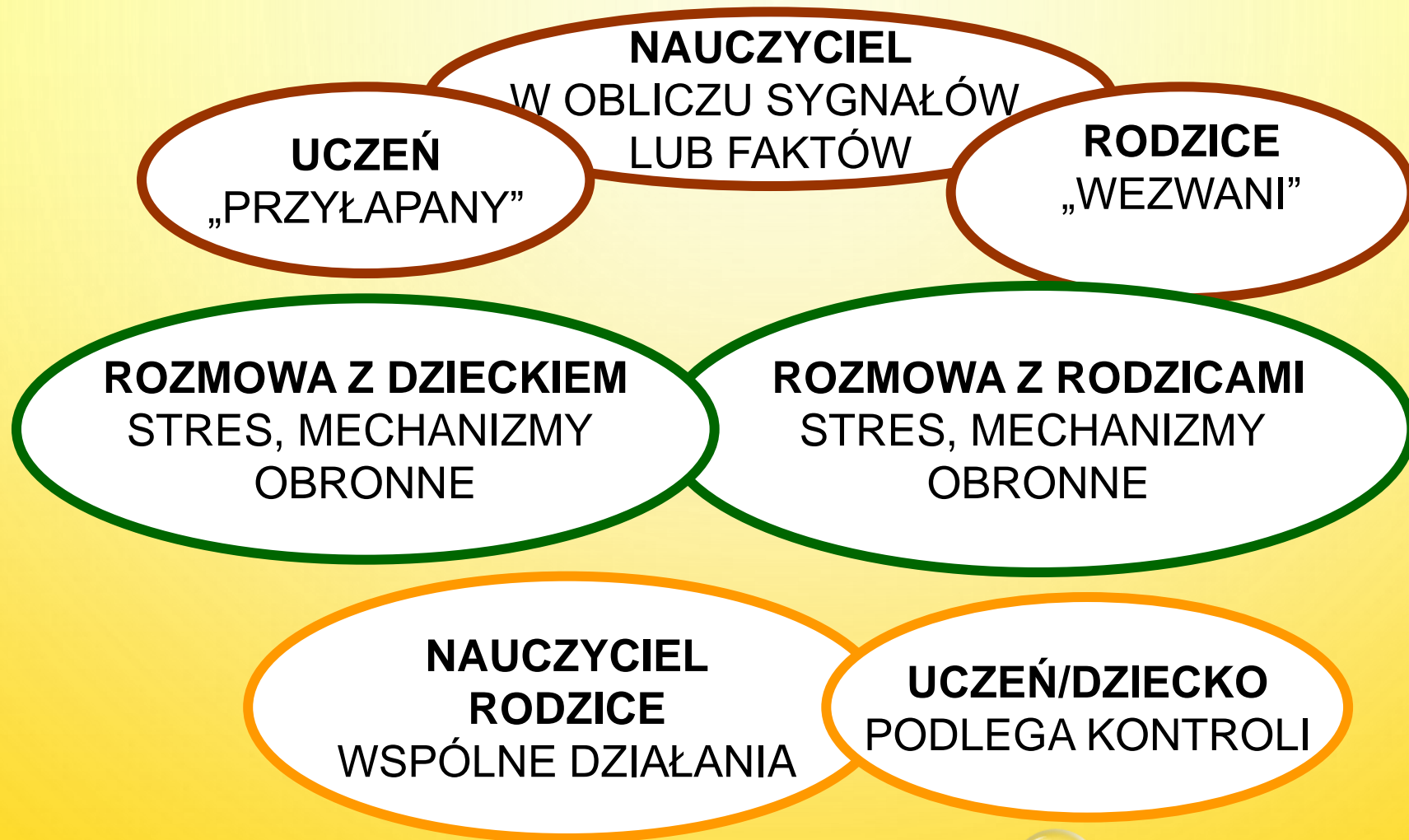
- POINFORMOWANIA ICH ZAWCZASU NA CZYM POLEGA SZKOLNA INTERWENCJA PROFILAKTYCZNA (CELE, ZAŁOŻENIA, PRZEBIEG I W JAKICH SYTUACJACH ZOSTANIE ONA PODJĘTA – W OBLICZU STWIERDZONYCH FAKTÓW I/LUB PODEJRZEŃ)

A W TRAKCIE DZIAŁAŃ INTERWENCYJNYCH:

- POINFORMOWANIA O NIEPOKOJĄCYCH SYGNAŁACH WIDOCZNYCH W ZACHOWANIU/WYGLĄDZIE DZIECKA
- WYMIANY INFORMACJI O SYTUACJI DZIECKA
- PRZEKAZANIU INFORMACJI O BEZPOŚREDNICH ZAGROŻENIACH DLA ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA DZIECKA ZWIĄZANYCH Z DALSZYM UŻYWANIEM DANEGO ŚRODKA PSYCHOAKTYWNEGO
- ZAWARCIA UMOWY CO DO DALSZEGO POSTĘPOWANIA (M.IN. PROPOZYCJA WSPÓLNEGO OPRACOWANIA KONTRAKTU/UMOWY Z DZIECKIEM)



Relacje w procesie szkolnej interwencji



The background is a solid yellow color with several realistic water droplets of various sizes scattered across it. The droplets have highlights and shadows, giving them a three-dimensional appearance. The text is centered in the middle of the page.

PRZYKŁAD POTENCJALNEGO ODBIORCY SZKOLNYCH DZIAŁAŃ INTERWENCYJNYCH



PAWEŁ, LAT 12, UCZEŃ VI KLASY SP

Nauczyciel wobec faktów

JESTEŚ WYCHOWAWCZYNIA PAWŁA

FAKTY: W OSTATNI PIĄTEK PAWEŁ PRZYSZEDŁ, A RACZEJ ZOSTAŁ PRZYPROWADZONY DO SZKOŁY PRZEZ SWOICH KOLEGÓW MICHAŁA I MIKOŁAJA, W STANIE UPOJENIA ALKOHOLEM. ZATACZAŁ SIĘ, ZWYMIOTOWAŁ, NA KONIEC ZASNAŁ NA ŁAWCE. TRZEBA BYŁO WEZWAĆ RODZICÓW, BY ZABRALI GO DO DOMU.

POPZEDNIE DOŚWIADCZENIA: DO TEJ PORY CHŁOPIEC NIE SPRAWIAŁ PROBLEMÓW WYCHOWAWCZYCH. JEST PRZECIĘTNYM UCZNIEM, NIE WYRÓŻNIA SIĘ TEŻ W GRONIE RÓWIEŚNIKÓW.

Rozmowa z Pawłem

ROZMAWIASZ Z PAWŁEM, KTÓRY

WYDAJE SIĘ NIE SŁUCHAĆ TEGO, CO DO NIEGO MÓWISZ,
NIE PATRZY NA CIEBIE, NIE ODPOWIADA NA PYTANIA, NIE REAGUJE NA
ZACHĘTY DO PODJĘCIA ROZMOWY.



MECHANIZMY OBRONNE

Rodzice „wezvani” na rozmowę

JESTEŚ MAMĄ PAWŁA

POPZEDNIE DOŚWIADCZENIA: TWÓJ SYN TO DOBRE I SPOKOJNE DZIECKO.

UCZY SIĘ DOBRZE I NIGDY NIE SPRAWIAŁ WIĘKSZYCH PROBLEMÓW.

UCZUCIA: JESTEŚ PRZERAŻONA TYM, ŻE TAK MOCNO SIĘ UPIŁ. MUSISZ PRZEPROWADZIĆ Z PAWŁEM POWAŻNĄ ROZMOWĘ - NIE BARDZO JEDNAK

WIESZ, JAK SIĘ DO TEGO ZABRAĆ. SZYKUJESZ SIĘ DO ROZMOWY Z WYCHOWAWCZYNIĄ PAWŁA.

OCZEKIWANIA: TROCHĘ OBAWIASZ SIĘ TEGO SPOTKANIA ALE MASZ NADZIEJĘ, ŻE POMOŻE CI ONO W PÓŹNIEJSZYM KONTAKCIE Z SYNEM.

Rozmowa z mamą

MAMA PAWŁA, KTÓRĄ ZAPROSIŁEŚ/AŚ NA ROZMOWĘ W SPRAWIE ZACHOWANIA JEJ SYNA, WCHODZI DO

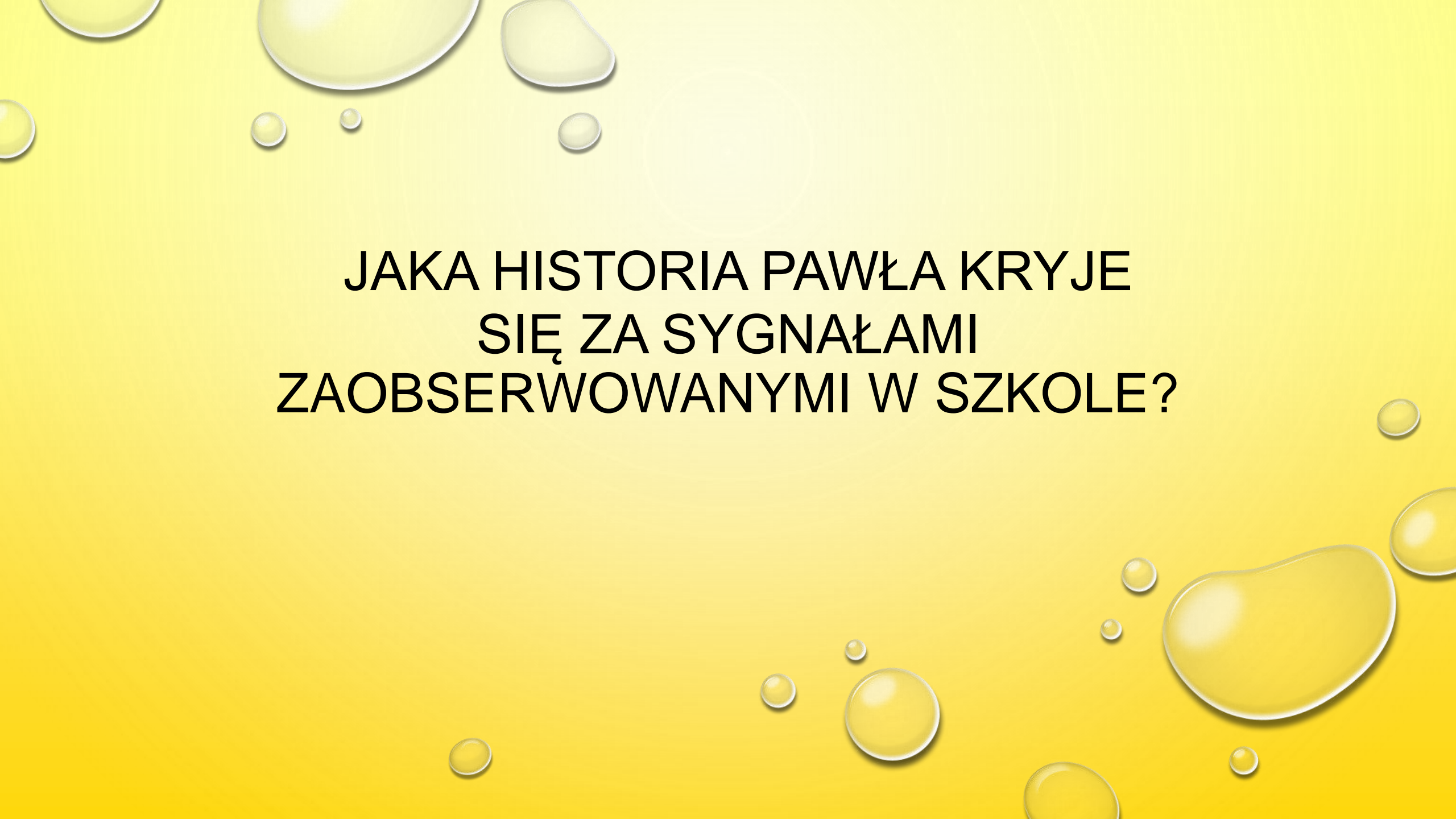
TWOJEGO POKOJU NIEPEWNYM KROKIEM I ROZGLĄDA SIĘ NERWOWO.

STRES

PO WYJAŚNIENIU PRZEZ CIEBIE SYTUACJI OZNAJMIA, ŻE PAWEŁ TO DOBRE DZIECKO - A DO ZŁEGO NAMÓWILI GO KOLEDZY Z KLASY.

W ZWIĄZKU Z TYM OCZEKUJE, ŻE TO TY ZAJMIESZ SIĘ ROZWIĄZANIEM PROBLEMU.

MECHANIZMY
OBRONNY

The background is a solid yellow color. It is decorated with several realistic-looking water droplets of various sizes, some with highlights and shadows, scattered across the surface. In the center, there is a faint, circular watermark or logo that is not clearly legible.

**JAKA HISTORIA PAWŁA KRYJE
SIĘ ZA SYGNAŁAMI
ZAOBSERWOWANYMI W SZKOLE?**

Historia Pawła

- PAWEŁ PEWNEGO DNIA UMÓWIŁ SIĘ Z KOLEGAMI - MICHAŁEM I MIKOŁAJEM - PRZED LEKCJAMI, KTÓRE ZACZYNAŁY SIĘ WYJĄTKOWO PÓŹNIEJ. MIKOŁAJ ZAPROSIŁ ICH DO SIEBIE DO DOMU. CHĘTNIE POSZLI, BO ZAPROPONOWAŁ OBEJRZENIE FAJNEGO FILMU.
- W DOMU NIE BYŁO RODZICÓW. GDY USIEDLI PRZED TELEWIZOREM MIKOŁAJ WYJĄŁ Z BARKU BRANDY I ZAPROPONOWAŁ, ŻEBY SIĘ NAPILI. PAWEŁ SIĘ OCIĄGAŁ, BO JESZCZE NIGDY TEGO NIE PIŁ, ALE DAŁ SIĘ NAMÓWIĆ KOLEGOM.
- W SUMIE DOBRZE SIĘ BAWILI, AŻ DO MOMENTU KIEDY TRZEBA BYŁO WYCHODZIĆ DO SZKOŁY. PAWEŁ DOPIERO W DRODZE DO SZKOŁY POCZUŁ, ŻE JEST PIJANY: ZATACZAŁ SIĘ I BYŁO MU NIEDOBRZE. KOLEDZY POMOGLI MU DOTRZEĆ DO ŁAWKI I TO BYŁA OSTATNIA RZECZ JAKĄ PAMIĘTAŁ. OCKNAŁ SIĘ NA KOZETCE W GABINECIE PIELEŃNIARKI.
- ZE SZKOŁY ODEBRAŁA GO MAMA WEZWANA PRZEZ WYCHOWAWCZYNIEŃ.

WPROWADZENIE METODY INTERWENCJI DO SZKOŁY

1. I ETAP - SZKOLENIE RADY PEDAGOGICZNEJ

- BUDOWANIE PRZEKONANIA, ŻE METODA INTERWENCJI MOŻE BYĆ PRZYDATNA
- ROZPOCZĘCIE DYSKUSJI NA TEMAT CELÓW, ZAŁOŻEŃ I PRZEBIEGU DZIAŁAŃ

2. II ETAP - PRZYGOTOWANIE WYBRANYCH NAUCZYCIELI DO:

- PROWADZENIA ROZMÓW INTERWENCYJNYCH
- SPORZĄDZANIA KONTRAKTU
- POKONYWANIU TRUDNOŚCI
- ADEKWATNEJ OCENY EFEKTÓW WŁASNYCH DZIAŁAŃ

PODSUMOWANIE

PROCEDURA SZKOLNEJ INTERWENCJI WYMAGA OD NAUCZYCIELI:

- UMIEJĘTNOŚCI PRZYJĘCIA PERSPEKTYWY DRUGIEJ OSOBY I ROZUMIENIA JEJ TRUDNYCH ZACHOWAŃ W KATEGORIACH MECHANIZMÓW OBRONNYCH;
- ODRZUCENIA INTERPRETACJI I OCENY ZACHOWANIA UCZNIĄ CZY RODZICA W TRAKCIE ROZMÓW PROWADZONYCH W RAMACH INTERWENCJI;
- ODRZUCENIA STEREOTYPOWEGO MYŚLENIA NA TEMAT MOŻLIWYCH PRZYCZYŃ SIĘGANIA PRZEZ UCZNIĄ PO SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE I AUTOMATYCZNEGO ZAWĘŻANIA ICH DO NP: PATOLOGII W RODZINIE, ZŁYCH RELACJI W RODZINIE, PROBLEMU ALKOHOLEWEGO RODZICA. PRZYCZYNY TE TRZEBA ZWERYFIKOWAĆ;

PODSUMOWANIE C.D.

- WIEDZY NA TEMAT PRZEBIEGU PROCEDURY INTERWENCJI;
- KONSEKWENCJI W POSTĘPOWANIU INTERWENCYJNYM;
- ZACHOWANIA DYSKRECJI I UNIKANIA ETYKIETOWANIA UCZNIĄ;
- PRZYJĘCIA ŻYCZLIWEJ POSTAWY WOBEC UCZNIĄ;
- ŚWIADOMOŚCI, ŻE NIE WSZYSTKIM DA SIĘ POMÓC.

INSTYTUCJE UPOWSZECHNIAJĄCE PROGRAM:
PRACOWNIA „PRO-M”, INSTYTUT PSYCHIATRII I NEUROLOGII W
WARSZAWIE

[HTTP://OLD.IPIN.EDU.PL/WORDPRESS/KLINIKI/ZOOZ/ZAKLAD-PSYCHOLOGII](http://old.ipin.edu.pl/wordpress/kliniKI/zooz/zaklad-psychologii)

OŚRODEK ROZWOJU EDUKACJI (ORE)

[HTTP://WWW.ORE.EDU.PL/INDEX.PHP?OPTION=COM_CONTENT&VIEW=ARTICLE&ID=447&ITEMID=1024](http://www.ore.edu.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=447&Itemid=1024)

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

